

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e26249/facsimile.pdf> (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

udløbe et Efterbødsmiddel med denne trænde Bør for et Udfælsmandshæder. Der er ofte her i Rønder hørt Sige eller denne Mogens og Functionærens Sammenblanding i det danske Cancelli, og Franck har i sin Grundlovs § 19 opstillet den Betænkning, som jeg tror, vi kunne tage os ad notaa; det har ved hverskjede Erfaring fundet denne Samhed stærkt, den heder (saaledes: "Nagrens Betænkning er den første Betænkning for en fri Regering". Derfor, hvis det skal være en Samhed, at her i Rønder skal være en virkelig Constitution, maas vi vistnok see engang i sin Tid at have et Efterbødsmiddel i denne Hensende. Jeg skal blot i Forhættelse af det Forhold, jeg tog ved § 3, ogsaa her tillade mig at stille et Amendement i denne Betænkning. Det er ikke, fordi jeg tror, at denne Forfatning vil gaae ind derpaa, men det er blot for at tage et Forhold for Fremtiden. Derom er der en anden Bestemmelse, som forekommer mig endnu farligere, det er nemlig den om Kongen al mulig Magt. Man har nemlig sagt, at Kongens Underkræft af de Lovgivningen eller Regeringens vedkommende Sager trænger, for at være gyldig, til en Ministers Underkræft. Man har ogsaa ofte engang mentaget de Bestemmelser, ved hvilke han afsætter og indsætter Ministre. Det forekommer mig dog, at han demimænde maatte beholde den Magt, den svenske Constitution har indrommet sin Præsident, at den Bestemmelse, ved hvilken han indsætter og afsætter sine Ministre, bliver gyldig, thi den er ikke underkæret af en Minister; i alle andre Sager derimod gjæder en Ministers Underkræft nødvendigt. Derfor foreslaar jeg, at man her haandbæres Kongen den Ret, ene at udnævne og afsætte sine Ministre. Derfor man ikke gjør det, saar baade Konge og Folk i Bør for at komme ind under Enteltes Tyranni, som vilde tillægges alle de virkelige Rettigheder, som skulde tilkomme dem. (Under det Forbragte jævnlig Væiter og Væiterhed i Forhandlingerne.)

Formanden: Jeg vil gjere den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at det nok er nødvendigt, at han nærmere angiver det Efterbødsmiddel, som han antager at foreslaae.

Minister: Det kunde jeg meget gjerne sige angivet; men jeg tror ikke, at det efter det Forretningsordens Regulativ er nødvendigt allerede nu at formulere noget Forslag; jeg tror, at naar jeg havde antaget, hvad Forslaget skulde gaae ud paa, var jeg berettiget til at vende med Forretningen indtil 48 Timer efter den første Behandlings Betænkning.

Formanden: Ja, Formuleringen af Forslaget kan man vistnok vende med indtil 48 Timer efter den første Behandling, men man kunde dog snarere angivet, hvad der skulde være Gjenskab for Amendementet, for i Tilfælde af at man fandt det nødvendigt, at kunne gjere sin Indsigelse derimod.

Minister: Naar det, jeg har antaget, foresaa trykt, vilde man nok kunne see, hvad Meningen med Amendementet var. Indtærrid kunde der saaledes forskjellige Maader, hvorefter man i sin Hensende kunde stille sig, men jeg vil ikke nu i dette Tidspunkt sige, hvilken af disse jeg vil foreslaae. Jeg kunde i ethvert Tilfælde foreslaae en af to; den ene var, at man overlod Kongen i Foræning med den lovgivende Forsamling at vælge Love uden nogenomhelst Beklæmmand, — det var den ene, og naar jeg nu har angivet den, saa kunde det maaske være nok.

Ordføreren: Jeg ønskede blot at gjere denne ene Bemærkning, at den svenske Præsident er ansvarlig, den danske Konge derimod ansvarsløs.

Minister: Naar jeg maatte tillade mig et Spørgsmaal: hvilken Ansvarlighed behøved her i Forretningssager enten fra Kongen eller fra Forsamlingens Side? Jeg tror, at naar Forretning og Kongen kunne blive enige om noget, saa er det Lov, og jeg vilde da gjerne sige, om Nogen skulde have Ret til at blande sig heri eller gaae hen og underkæde Skyldigheden af hvad de ere bleven enige om.

Men gik derpaa over til den følgende Paragraph.

Ordføreren: Ministrene kunne drages til Ansvar for de i deres Embeder begaaede Forbrydelser og for Handlinger, som ere aabenbart hæderlige for Staten. Riksdagen antager, Riksdagen bestemmer.

Udvalgets Betænkning til denne Paragraph lyder saaledes: "En Minoritet (Dahl og Jespersen) har fundet, at denne Paragraph paa en for stærk Maade begrænser de Tilfælde, i hvilke Ministrene kunne drages til Ansvar for Riksdagen, og at dermed kunde udelukkes visse Tilfælde, navnlig maaske det, hvori Embedsforretningen bestaar i Udførelse af en vis Virksomhed. Det foresaas derfor antag at udtrykke Begrebet ved mere omstændelige Udtryk, saasom "Embedsforretninger, hvorefter Riksdagen og Riksdagen i hvert enkelt indvænde Tilfælde have den fornødne Frihed til at beslutte Afgørelse og at afgjøre, om denne er grundet eller ikke. Man maaske ogsaa mere finde det rigtig at bruge almindelige Udtryk, som "Ministeransvarligheden i det Hele nærmere her ordnes ved Lov, hvis Indhold er det mere foregribet ved en saadan Bestemmelse, som den i Udsætt. Minoriteten indvænder derfor, at Paragraphen (under Forhold af Ministeransvarligheden nærmere Ordning ved Lov) affattes paa følgende Maade: Ministrene kunne tillades for Embedsforretninger. Riksdagen antager, Riksdagen bestemmer.

Udvalgets Flertal (med 12 mod 2 Stemmer) flutter sig til Udsættets Bestemmelse. Den er vel enig i, at Ansvarligheden nærmere gjennemsøges ved Lov og hvist vil blive udbrakt ved den følgende Paragraph), men man ønsker det for påskende, at Grundlaget angives i Forretningen, og man ønsker ikke rettere, end at det rette Grundlag er givet i Udsættets § 19. Naar Ministrene kunne drages til Ansvar for de i deres Embede begaaede Forbrydelser og for enhver for Staten aabenbart hæderlig Hand, saa vil Riksdagen ikke være udelukket fra at træffe Afgørelse i alle de Tilfælde, hvor det maatte være tjenligt; for Afgørelsen af Mulighed behøved ingen videre Garant; for Forretningens constitutionelle Retfærdighed maas det være gælden søges i Riksdagens Sammenfæring.

Udvalgets Flertal flutter sig ogsaa til Udsættets, medens den angivne Minoritet foreslaar følgende Udskæftelse: "Ministrene kunne tillades for Embedsforretninger. Riksdagen antager, Riksdagen bestemmer."

Ordføreren: Det forekommer mig, at Paragraphen baade har udbrakt Ministrenes Ansvarlighed forsværet, og i andre Hensender igjen gjort den uliser indskrænket; naar det hedder, at Ministrene ere ansvarlige for Forbrydelser, begaaede i deres Embede, kan det ikke indeholde andet end Ansvar for hvad der efter Loven og de dertil knyttede Begreber er Forbrydelser, som f. Ex. Betræffelse, Landbesværelse o. s. v.; men Ministrene kunne ogsaa forsværet sig, ved at træffe Lov og endel Rønder Ret paa en Maade, at man ikke egentlig kan sige, at det er en Forbrydelse, og ved at forsværet de Forpligtelser, som paalægges dem, f. Ex. ved at forsværet det Tilfælde, som de skulde have med Statens Midler og med Embedsforretningen; i saa Hald kan Ansvarer vel ikke altid blive criminel Ansvar, men dog et Ansvar, som man bemærker ved den Demotol, der har et afgjort, om Ministrenes Forhold har været forsvarligt eller ikke. Paa den anden Side tror jeg, at man sætter Ministrene meget blot ved at sige, at de kunne tillades for Handlinger, som ere aabenbart hæderlige for Staten; thi naar det ikke er begaaet nogen forsværet Skyldighed, som, at de have forsværet at indbringe de fornødne Oplysninger, men Ministrene have kommet et vist Forhold paa den Maade, at de ere komne til et Resultat, som af andet findes at være hæderligt for Staten, da er det Naar, hvorefter jeg ikke tror, at det kan paalægges dem Ansvar, men det er vel en Grund, hvorefter de kunne blive berettigede. Den Indsigelse, som Riksdagen naturligvis maas have paa den hele Udskæftelse, maas nemlig, at de Ministre, som ikke have været den fornødne speciel Ansvarlighed, som skulde indbringe ved et Tilbud, kan der neppe paalægges dem derfor. Derfor vil, hvad der siges en Dem, som af Riksdagen var vendt ved Riksdagen, maatte findes hæderligt for Staten, kunde paa drage Ministrene Ansvar, vilde deraf følge, at dersom disse havde tilladte Kongen at nægte sig Samtykke til en Lov, som var forsværet af Tingene, og som de antog for altsid vigtigt og nødvendigt, kunde de blive et drag til Ansvar. Man har hørt et Grundsel herpaa i Rønder, da en Minister blev draget til Ansvar og visse